

Test z českého jazyka a literatury
osmileté studium- vzorové úlohy 2014-2015

Doplňte vynechaná písmena a v případě nabídky zakroužkujte správnou variantu. Dbejte na to, aby doplnění bylo zřetelné a jednoznačné:

Cesta za zlatou medailí

Přestože novináři naše hokejisty nepovažoval..... za favority ol.....mpijského turnaje v roce 1998, události se vyv.....jely jinak. Naši chlapci si vedli úspěšně a postoupili až do f.....nále.

Na nebi ještě bl.....kaly hvězdy, když se v bytech rozsvítily žárovky a rozzářily televizní obrazovky. Celé rodiny usedly k televizorům, aby sledovaly historický zápas s Rus..... . Otcové dění na ledě hlasitě komentovali, maminky chvílemi zavíral..... vzrušením oči. Děti nap.....tím ani nedutaly.

(Podle V. Styblíka, uvedena pouze dílčí část z celého testu)

Pozorně si přečtěte následující text a vyřešte úkoly, které se k němu vztahují:

Bratr Jan Paleček

Hrdinou vyprávění je bratr Jan Paleček, šašek krále Jiřího z Poděbrad (oba zemřeli roku 1471). Přídomek bratr snad vyjadřuje jeho příslušnost k jednotě bratrské, církvi vyrostlé z husitských tradic, snad naznačuje to, že jednal s lidmi jako rovný s rovným a každého oslovoval bratře, i když sám byl rytíř.

Oběd u paní Říčanské

Stalo se jednou, že ovdovělá šlechtična paní Říčanská se neprávem rozzlobila na svého poddaného sedláka. Ať vysvětloval, jak chtěl, ona ho odmítala slyšet a donutila ho, aby jí zaplatil tři kopy grošů (*kopa je šedesát kusů*) za provinění, jehož se nedopustil.

Vypravil se tedy sedlák za bratrem Palečkem a prosil ho o přímluvu a pomoc. Paleček ho vyslechl, poznal, že se mu křivdí, a pravil:

„Rád se přičiním, abys ty peníze dostal zpět. Pjijď v neděli k paní Říčanské, já tam budu u oběda.“

Sedlák tam tedy v neděli přišel, a když vstoupil do dveří, řekl:

„Dej pánbůh dobrý den Vaší Milosti, paní milostivá!“

Jak Paleček ta slova uslyšel, vyskočil od stolu a rozkřikl se na sedláka: „Ty lháři hanebný, ty nestydo prolhaný! Hned mi jdi z očí!“

„Co je, milý Palečku?“ lekla se paní. Copak ti provedl ten člověk, proč na něho tak křičíš?“

„Protože nemluví pravdu,“ odpověděl Paleček. „Říká ti, že jsi paní milostivá – a ty jsi zatím jeho tyranka! Kdyby byl řekl „Dej pánbůh dobrý den, paní ukrutná,“ pak by lhářem nebyl. A jenom ty můžeš učinit, aby tento člověk nebyl lhářem, jenom ty ho můžeš proměnit v pravdomluvného sedláka. A docela snadno – vrať mu jeho tři kopy grošů, které jsi na něm vynutila, a tak budeš podle pravdy milostivá paní.“

Takovým způsobem pomohl Paleček sedlákovi k jeho penězům a paní Říčanské dal svým žertem napomenutí, aby lépe zacházela se svými poddanými.

(Emanuel Frynta – Moudří blázni)

Zakroužkujte, jaké je vyprávění o Palečkovi a o čem si v něm přečtete (obecně):

- a) vážné vyprávění o smyšlených postavách plné čarovných předmětů a kouzel
- b) mravoučné vyprávění o zvířatech, rostlinách i věcech, které jednají jako lidé
- c) naučné vyprávění o bozích a o tom, jak vznikl svět, lidé, zvířata ...
- d) humorné vyprávění o postavách žijících v dávných dobách a jejich žertech, vyprávění vychází z pravdivého základu, může být ale i přikrášlené

Zakroužkujte, kdo je bratr Jan Paleček:

- a) šašek císaře Jiřího z Poděbrad, rytíř, který zemřel roku 1471
- b) šašek krále Jiřího z Poděbrad, kníže, který zemřel roku 1741
- c) šašek krále Jiřího z Poděbrad, rytíř, který zemřel ve stejném roce jako jeho panovník
- d) šašek krále Jiřího z Poděbrad, kněz, který nezemřel v 15. století

V ukázce vyhledejte výraz s podobným významem (synonymum) ke slovu *tyranka* a vypište ho:

tyranka =

Zakroužkujte větný vzorec, který vystihuje stavbu posledního souvětí ukázky:

- a) V1, V2, aby V3
- b) V1 a V2 a V3 a V4
- c) V1 a V2
- d) V1 a V2, aby V3

Vyhledejte v ukázce slova *napomenutí*, *nemluví* a doplňte do tabulky u podstatného jména pád, číslo, rod a vzor; u slovesa osobu, číslo, způsob a čas (vycházejte z ukázky, abyste správně určili pád, číslo)

